

محور «ترکیه ایران روسیه» در منطقه شکل می‌گیرد؟

بعد از وقوع کودتا در ترکیه و حمایت های ایران و روسیه از دولت این کشور، به نظر می رسد می توان شاهد تغییر در سیاست خارجی ترکیه و تعامل آنکارا با تهران و مسکو به ویژه در سوریه باشیم.

آران نیوز: پس از وقوع کودتا در ترکیه و محکوم کردن کودتا توسط ایران و روسیه و در مقابل، سکوت مقامات و محافل غربی در ساعات ابتدایی کودتا و همچنین تنش هایی که بین ایالات متحده و ترکیه بر سر استرداد «فتح الله گولن» به وجود آمد، برخی رسانه ها و تحلیل گران بر این باورند که شاید ترکیه در سیاست خارجی خود تغییراتی ایجاد کند؛ تغییراتی که ممکن است در راستای بهبود روابط و مناسبات ترکیه با ایران و روسیه و فاصله گرفتن هر چه بیشتر این کشور از غرب و ایالات متحده باشد.

به گزارش «تابناک»، در همین زمینه، سایت روسی «آر بی تی اچ» و پایگاه آمریکایی «المانیتور» به امکان چرخش روسیه به سمت ایران و روسیه پرداخته و معتقدند، کودتای اخیر در ترکیه به صورت فزاینده ای بر شکاف میان ترکیه و غرب افزوده است؛ شکافی که شاید پس از تصفیه و بازداشت های گسترده مخالفان در دوران پسا کودتا توسط دولت اردوغان، عمیق تر شود و ترکیه را به سمت بهبود روابط با رقبای غرب از جمله ایران و روسیه سوق دهد. در همین رابطه، سایت روسی «آر بی تی اچ» با انتشار مطلبی به حمایت های ایران و روسیه از اردوغان در مقابل کودتاچیان پرداخته و معتقد است، محکوم کردن کودتا توسط تهران و مسکو و حمایت از دولت قانونی این کشور، می تواند نقطه عطفی در چرخش ترکیه به سوی بهبود مناسبات با این دو کشور باشد.

این رسانه روسی نوشته است، تاکنون اردوغان با حمایت از مخالفان بشار اسد، خود را در یک جنگ نیابتی با ایران و روسیه - که از دولت سوریه حمایت می کنند - قرار داده بود؛ اما اخیرا و به ویژه بعد از وقوع کودتا در ترکیه و حمایت های ایران و روسیه از دولت این کشور، به نظر می رسد می توان شاهد تغییر در سیاست خارجی ترکیه و تعامل آنکارا با تهران و مسکو به ویژه در سوریه باشیم.

در ادامه این سایت روسی معتقد است، گرم شدن ناگهانی روابط میان محور ترکیه - ایران و روسیه وقتی محتمل تر می شود که اردوغان می گوید، فتح الله گولن که در آمریکا زندگی می کند و مورد حمایت آمریکایی هاست، پشت این کودتا بوده است. اصرار آنکارا به دست داشتن گولن در این کودتا، باعث واکنش آمریکایی ها شد و جان کری وزیر خارجه آمریکا نیز در مقابل ادعای حمایت آمریکا از کودتاچیان و گولن گفته بود که هر گونه ادعای مقامات ترکیه مبنی بر نقش آمریکا در کودتای نافرجام ترکیه کاملا نادرست و برای روابط میان دو کشور بسیار مضر است.

«بینالی ایلدریم»، نخست وزیر ترکیه نیز با هشدار به آمریکایی ها گفته است: «من هیچ کشوری را نمی شناسم که پشت این مرد (گولن)، رهبر جنایتکاران تروریست، به خصوص پس از ماجرای دیشب ایستاده باشد. کشوری که پشت این مرد بایستد دوست ترکیه نخواهد بود. حتی این (ایستادگی) به معنای عملی خصمانه علیه ترکیه است.»

از طرف دیگر، مخالفت ها و انتقادهای بی سابقه و تند مقامات و رسانه های غربی علیه اردوغان در یک هفته گذشته و در اعتراض به تصفیه گسترده مخالفان، باعث شده شکاف بزرگی میان ترکیه و غرب پدید بیاید. به طوری که رسانه های غربی در واکنش به امکان احیای مجدد حکم اعدام در ترکیه علیه مخالفان، از لزوم قطع مناسبات با ترکیه، اخراج این کشور از ناتو و لزوم تحت فشار قرار دادن دولت این کشور سخن گفتند؛ موضوعی که می تواند موجب دور شدن بیش از پیش ترکیه از الحاق به اتحادیه اروپا شود.

در کنار اینها، نزدیکی روابط میان مسکو و آنکارا می تواند نشانه دیگری از دور شدن ترکیه از غرب و تغییر در سیاست خارجی این کشور باشد.

در همین رابطه نیز پایگاه آمریکایی «المانیتور» نوشته است: «ائتلاف تحت رهبری آمریکا معتقد است که ترکیه همکاری لازم برای مبارزه با داعش و دیگر گروه های سلفی به عمل نیاورده است. با این حال، به نظر می رسد در داخل ترکیه احساس غالب حمایتی از سوی گروه های معارض سوری از اردوغان وجود دارد. با این حال، فشار برای تغییر سیاست خارجی ترکیه از جانب عوامل بیرونی است. حملات اخیر داعش در خاک ترکیه و وخیم شدن روابط اقتصادی ترکیه و ضرورت عمیق روابط آن کشور با روسیه و ایران به عنوان کشورهای مهم منطقه ای و بین المللی آنکارا را به تجدیدنظر در سیاست های خود وادار خواهد کرد.»

المانیتور در ادامه اشاره می کند، به نظر می رسد پس از شکست کودتا، اردوغان در فهرست کشورهای خارجی دوستش تجدیدنظر سریعی داشته باشد و می نویسد: «روسیه و ایران از دولت اردوغان حمایت کرده اند. بر خلاف کشورهای غربی ایران بلافاصله کودتا را محکوم کرد و ظریف در این باره تعللی به خود راه نداد و پیامی را در توئیتر منتشر کرد. روحانی نیز تماسی تلفنی با اردوغان داشت. در مقابل اما پادشاه عربستان سعودی که به نظر می رسد متحد ترکیه درباره سوریه است، دو روز پس از شکست کودتا به اردوغان بابت کشته شدگان تسلیت گفت.»

از طرف دیگر، منابع نزدیک به ایران می گویند که عربستان و امارات پشت سر این کودتا بوده اند تا نظر اردوغان را درباره نزدیکی به ایران و روسیه عوض کنند. همچنین اردوغان از موضع امریکا راضی نیست و حتی برخی از مقام های حزبش امریکا را به حمایت از رهبران کودتا متهم کرده اند.

برخی گزارش ها نشان می دهند که جنگنده ها از پایگاه هوایی ایجریلیک امریکا کمک گرفته و سوخت گیری از آنجا صورت گرفته بود. البته امریکا این ادعا را رد کرده و گفته است در روابط دو کشور خلل ایجاد خواهد کرد. اتحادیه اروپا نیز ترکیه را درباره احیای قانون اعدام برای مجازات کودتاگران تهدید کرده و گفته در این صورت ترکیه باید عضویت در آن اتحادیه را فراموش کند.

این پایگاه آمریکایی در ادامه مدعی شده، امریکا نیز در حال تغییر جهت به سوی احداث پایگاه های نظامی تازه در اقلیم کردستان عراق و وابستگی کمتر نظامی به ترکیه برای انجام عملیات خواهد بود. همه این موارد در کنار یکدیگر می توانند سیاست ترکیه درباره بحران سوریه را تغییر داده و آن کشور را به ایران و روسیه نزدیک تر سازند.

در نهایت، المانیتور می گوید که اکنون اردوغان با دو گزینه در قبال بحران سوریه روبه روست: «یا حفظ وضع موجود و سوار شدن بر موج حمایت محافظه کارانه ملی گرایانه و یا برداشتن گام های اعتماد ساز برای تقویت همکاری ها با روسیه و ایران. محاسن گزینه دوم آن است که دست کم ترکیه را قوی تر می کند و لزوما به معنای کوتاه آمدن ترکیه درباره پذیرش استقلال کردها در شمال سوریه نخواهد بود.»